

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Io. Francisci Leonis Eporediensis I. V. D. Episcopi Thelesini Thesaurus Fori Ecclesiastici

Leoni, Giovanni Francesco

Coloniae Agrippinae, 1682

De crimine haeresis. Cap. vi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10316

DE CRIMINE HÆRESIS.

Cap. VI.

S V M M A R I V M.

1. Hæresis quid sit.
2. Hæresis crimen est mere Ecclesiasticum.
3. Hæreticus quis dicatur.
4. Imagines baptizare, & alia huiusmodi gravia delicta, an faciant hominem hæreticum.
5. Demonum invocatio ad sciendum futura, est hæresis vera.
6. Hæreticus, ut quis sit, quæ requirantur.
7. Pertinax quis dicatur.
8. Hæreticus pluribus de causis, quis efficiatur.
9. Sedi Apostolica obedire contemnens plura scelera committit.
10. Hæreticalia verba iocose proferens pœnis hæreticorum non subicitur, potest tamen puniri.
11. Episcopus, & Inquisitor parimodo causas ad officium Inquisitionis spectantes cognoscere possunt.
Ordinarius edicta super libris prohibitis publicare potest.
Ordinarius libros, quos collegerit suspectos, ut ad Inquisitorem deferantur, curare debet.
12. Processus contra hæreticos, quomodo sit formandus.
13. Hæresis criminis gravitas, quomodo consideretur.
14. Hæresis suspicio est triplex, levis, vehemens, & maxima seu violenta.
15. Suspicio levis iuxta qualitatem personarum est attendenda.
16. Purgatio canonica, etiam ab ignobilibus est recipienda.
17. Purgatio canonica, quid sit.
18. Purgatio suspicionis hæresis, quomodo fieri debeat.
19. Episcopi suspecti, quomodo canonici purgantur.
20. Sacerdotes cum septem socijs, & diaconum tribus ejusdem ordinis canonicè purgantur.
21. Papa Leo se purgavit, licet Pontifex se purgare non teneatur.
22. Regina Sophia se de stupro purgavit.
23. Purgatio fit etiam per venerabilis Sacramenti Eucharistia sumptionem.
24. Papa Adrianus à Rege Lothario purgationem per venerabilis sacramenti sumptionem suscepit.
25. Papa Gregorius Septimus sacramento Eucharistia se purgavit.
26. Purgatio canonica Episcopis, & presbyteris est etiam per Missarum celebrationem permessa.
27. Purgatio vulgaris est prohibita.
28. Purgatio à suspicionem hæresis, quomodo fieri debeat.

Suspicio

- 29 Suspicio vehemens, seu maxima de hæresi, qua dicatur.
- 30 Suspectus vehementer de hæresi in pluribus casibus qui haberi potest.
- 31 Inquisitionis officium directè, vel indirectè scienter impediens, in vehementem hæresis suspicionem incidit.
- 32 Inquisitoris officium impediens auxiliium præstantes sunt vehementer suspecti.
- 33 Instruentes citatos in causa hæresis de celanda veritate, sunt vehementer suspecti.
- 34 Hæreticos scienter receptans, visitans, aut associans, in vehementem suspicionem incidit.
- 35 Sacramento confessionis abutens vehementem suspicionem hæresis incurrit.
- 36 Vxorem secundam ducens scienter, primæ vivente, est de hæresi vehementer suspectus.
- 37 Inquisitionis officialis ministros, aut testes sancti officij offendentes, aut scripturas rapientes, de hæresi sunt vehementer suspecti.
- 38 Suspicio violenta seu maxima pluribus casibus oritur.
- 39 Suspectus violentè est citatus ad respondendum de fide, qui non comparuit, & excommunicationem per annum sustinuit.
- 40 Suspecti violentè sunt, qui relabuntur in hæresim, quam in genere, vel in specie abjurarunt.
- 41 Suspecti violentè sunt, qui post abjuratam hæresim cum hæreticis communicant, & alia faciunt, &c.
- 42 Abjuratio est solemnis hæresum detestatio cum assertione Catholica veritatis.
- 43 Abjuracionis usus quare fuit institutus.
- 44 Abjuratio est quadruplex de levi, de vehementi, de violenta, & de formali.
- 45 Hæretici non relapsi resipiscentes, ad misericordiam, & abjuracionem sunt admittendi.
- 46 Hæreticus ab Episcopo, vel Inquisitore sine speciali facultate absolvi non potest.
- 47 Suspectos de hæresi Episcopus, & ejus Vicarius generalis quando absolvere possunt.
- 48 Hæretici recusantes redire ad agendam condignam pœnitentiam, qua pœna sint plerendū.
- 49 Sacerdotes in hæresim incidentes, qua pœna plerentur.
- 50 Collatio beneficij facta clerico hæretico, est ipso jure nulla.
- 51 Hæresis exceptio obstat clerico beneficio spoliato, ne restituatur.
- 52 Hæreticorum beneficia ipso jure vacant.
- 53 Hæreticus beneficiatus post commissum delictum renunciare non potest.
- 54 Hæretici ad Ecclesiam redeuntes recuperant bona.
- 55 Hæreticorum clericorum bona, quomodo distribuuntur.
- 56 Clericus post abjuracionem, qua pœna sit plerendus.
- 57 Degradatio est duplex, verbalis, & actualis.
- 58 Hæretici relapsi qua pœna puniuntur.
- 59 Hæretici, & schismatici cum diabolo, & angelis ejus aterni ignis incendio participabunt.

- 60 Hereticus, vltra pœnam mortis, alias pœnas incurrit.
 61 Opera auctorum damnatorum nullo modo recipi debent.
 72 Hereticorum mos est bona multa docere,

- ut falsa facilius persuadeant;
 62 Hereticorum libros legentes, habentesque, quam pœnam incurrant.
 74 Hereticorum memoria damnatur, eorumque filij plura patiuntur.

HÆRESIS est infidelitatis species, pertinet ad eos, qui fidem Christi profitentur, sed eius dogmata corrumpunt. S. Th. 2. 2. quest. 11. art. 1. Turrecrera. in summ. de eccles. lib. 4. par. 2. c. 1. quem refert Pegna, qui alias diffinitiones adducit, in 2. p. direct. comment. 26. vers. ac hæresis, & Covar. var. resolut. lib. 3. cap. 1. num. 2. Et, quia sortilegia, de quibus supra, pluries hæresim sapiunt, nunc de crimine hæresis, & hæreticorum pœnis est tractandum.

Hæresis ¶ crimen est merè ecclesiasticum, super quò iudex secularis, nec contra laicum cognoscere potest, nisi in sententiæ executione à iudice ecclesiastico lætæ, *ca. ut inquisitionis, §. prohibemus, de heret. in 6.* & ibi gloss. fin. in *cap. cum secundum leges: Abb. in cap. ad abolendam, num. 7. & 12. eod. tit. & Bursar. cons. 43. & cons. 90 num. 16. ubi de communi restatur, volum. 1.*

¶ Ut autem quis sit hæreticus, est necessarium ut quandoque fidem Catholicam sit professus, & deinde in ijs, quæ sunt fidei, erraverit, vel etiam determinationem Ecclesiæ, in concernentibus fidem, falsam putaverit, *cap. hæc est, 24. quest. 1. & Craff. decis. aur. c. 8. num. 1. par. 1. lib. 2.* Quia factum sine errore nunquam facit hominem hæreticum, ut fornicator aut mœchus, licet agat contra præceptum Dei, non mœchaberis, ex hoc non est hæreticus, nisi credat, vel opinetur mœchari esse licitum.

Primum ¶ imagines baptizare, puerum rebaptizare, dæmonibus thurificare, eosque adorare, & consulere, eorum responsa suscipere, & Corpus CHRISTI in luto conculcare, licet omnia huiusmodi sint horrenda peccata, nisi sit error in intellectu, non faciunt hominem hæreticum, S. Antonin. in 3. par. sum. tit. 12. cap. 4. in princip. & latus, cap. 5. post Petr. de Palud. 4. sent. dist. 13. S. Thom. in 1. sent. dist. 33. art. 5. in corp. Craff. eod. cap. 8 num. 2. & cap. 18. n. 12. ead. par. 1. lib. 4. Ideo sacerdos sortilegus, vel dans pocula amatoria cum invocatione dæmonum, vel celebrans hostiã non consecratã, non dicitur hæreticus. Oldrad. in cons. 210. incip. regularis habetur, & Felyn. in rubr. de heret. n. 5. dummodò invocatio auxiliij dæmonis sit ad præterita, vel ad tentandas mulieres, in quo quis evitatur ad tentandum, quod est officium suum, licet sit grave peccatum, gravique pœnitentia in foro pœnitentiali, & in foro contentioso gravissima pœna dignum, & non careat suspitione hæresis. Et dummodò invocatio fiat imperativè, secus si deprecativè: quia hoc casu esset hæresis, ut per Oldrad. d. cons. 210. n. 3. Nam, licet Corpus Christi in luto conculcare, dummodò nõ sit error in intellectu, cujus cognitio ad officium sanctæ Inquisitionis spectat, non faciat hominem hæreticum, est tamen crimen capitale, argum. text. in l. vnic. ubi etiam gloss. l. nam lic. sig. salvat. Menoch. de arb. jud. lib. 3. cent. 4. cef. 366. num. 3. & Decian.

cian. in tract. crimin. tom. 2. lib. 6. de poen. blasphem. num. 5. in fin.

5 Sed invocatio dæmonum ꝛ ad sciendum futura est hæresis vera, quia attribuitur creaturæ, quod est creatoris, juxta illud: dicite mihi futura: & dicam, quia dii estis, *Esaiæ cap. 42. Felyn. eod. num. 5. & Abb. in cap. 1. nu. 4. de sortileg.*

6 Ut autem ꝛ quis sit hæreticus, non sufficit solum error in intellectu, sed oportet, ut sit pertinax. Adeo quod non omnis error est hæresis, sed, qui cum errore habet adjunctam pertinaciam, quoniam, ut inquit, August. qui in Ecclesia Dei morbidum aliquod, pravumque sapiunt, si correpti, ut sanum rectumque sapiant, resistunt contumaciter, suaque pestifera, & mortifera dogmata emendare nolunt, sed defendere pertinaciter persistunt, hæretici sunt, *c. dixit, c. qui in Ecclesia, 24. qu. 3. clem. unic. §. porro, de sum. Trinit. gloss. in c. inter nonnullos, in vers. pertinaciter, de verb. signif. in extravag. 10. 22. & S. Thom. 2. 2. qu. 11. art. 2.*

7 Pertinax est, ꝛ qui contra prohibitionem superioris quasi ex contemptu scienter, vel studiosè, alia affirmat, vel defendit, *cap. excellentissimus, 11. quæst. 3. cap. fin. extr. de poen. cap. 2. & cap. fin. in fin. de cler. excom. ministr.*

8 ꝛ Et hæreticus est primò, qui animositate, vel ausu incorrigibili sententiam suam, quamvis fallam, atque perversam contra fidem asserit, & defendit, *cap. dixit Apostolus, junct. gl. in vers. & secundum, 24. quæst. 3.*

Secundò, qui falsas opiniones contra Christi fidem gignit, vel sequitur. S. August. relat. in cap. hæreticus, eadem quæst. 3. & Direct. Inquisit. super cap. firmissimè,

ver. item qui confingit. de heret. par. 2.

Tertiò, qui errat in Eucharistiæ pretiosissimo sacramento, videlicet, in transubstantiatione per quod anima Christiani vnitur Deo, seu aliis substantialibus, ut *cap. ad abolendam, ext. de heret. Concil. Trid. decret. de transubstant. cap. 4. sess. 13. & ean. 2. cum alijs pluribus de Sac. Eucharist. ead. sess. 13.*

Quartò, errant tam in fide quàm circa sacramenta Ecclesiæ d. cap. ad abolendam, & ibi Abb. num. 2. & Felyn. num. 1. de heret. & Conc. Trid. in decret. de sacer. sess. 7. & de sac. matr. sess. 24. & Grass. decis. aur. cap. 18. num. 15. par. 1. lib. 4.

Quintò, ꝛ qui animo superbo dispositionem Sedis Apostolicæ servare, & ei obedire contemnit; quia peccatum ariolandi est non obedire; & scelus idololatriæ, non acquiescere; vitium paganitatis, Sedi Apostolicæ parere nolle, *cap. si qui sum, 81. dist. cap. sciendum, 8. quæst. 1. & Host. in sum. de heret. num. 1.*

10 ꝛ Qui autem jocosè verba hæreticalia profert, hæreticus non est judicandus; cum deficiat error in intellectu, & pertinacia in voluntate, quæ faciunt hæreticum; & factum jocosum pœnam non meretur, *cap. 1. de sentent. excom. l. 1. §. dicitur ff. de sic ar. l. obligationum substantia, §. fin. ff. de actio & obligat. & l. sicut. semel C. de liber. cau. Quæ conclusio, licet regulariter sit vera, fallit tamen in crimine hæresis, in quo licet verba hæreticalia jocosè proferens, non sit dicendus hæreticus, puniri tamen potest Episcopi, aut Inquisitoris arbitrio, ad quos etiam spectat, an jocosè, vel seriò sint dicta, determinare. Card. in clem. 1. §. nos igitur, in fin. de sum. Trinit. & fid. cath. & Grass. eod. cap. 8. num. 6.*

Episc

- 11 Episcopus ¶ pari modo quo inquisitor causas ad officium inquisitionis spectantes cognoscere potest, quia ipse est inquisitor ordinarius, *cap. per hoc, & cap. ut inquisitionis, de heret. in 6.* Simanca *de cath. instit. tit. 25. num. 2.* Pegna *comm. 50. quest. 1. in 3. par. direct.* & *Cast. de just. heret. punir. lib. 1. cap. 5.* Possuntque communiter, vel divisim procedere, & est inter ipsos locus præventioni in processu formando, ita quod eorum quilibet potest citare, arrestare, capi facere, ac tutò custodire, mancipare, ponendo etiam in compedibus, vel manicis ferreis, si ei visum fuerit expedire. *clém. 1. §. propter quod, & ibi gloss. in ver. contra eos, de heret.* Potest etiam Ordinarius eodem modo, quo Inquisitor, publicare edicta contra hæreticos, & super libris prohibitis, super quibus ab Inquisitore impediri non potest, quò minus illa publicare valeat. Catalogos quoque librorum, ac libros prohibitos recipere potest, quia sacrum concilium Tridentinum de Episcopis multum confidit, *ut in decret. de edit. & usu sacr. librorum, sess. 4. & in Ind. lib. prohib. in reg. 4. 9 & 10.* Collectos autem libros prohibitos Ordinarius Inquisitori consignari facere tenetur, & ita in generali congreg. Sanctæ Romanæ, & universalis Inquisitionis sub die 13. Martii anni 1602. fuit Romæ decisum.
- 12 In processu ¶ formando contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, & contra infamatos de hæresi, vel suspectos Ordinarius, vel Inquisitor habita denunciatione, vel ex officio statim debet capere informationes, testes examinando, cū interventu duarum personarum, quæ sint personæ religiosæ; vel clerici, & in eorum defectu duo viri laici

gravesadè quod quinque personæ intervenire debent, videlicet Ordinarius, seu Inquisitor, sancti officii secretarius, seu notarius, reus, & aliæ prædictæ duæ personæ, *cap. ut officium. §. 1. & §. verum, de heret. in 6.* Archid. *in cap. accusatus §. saned. tit. & lib.* Direct. *inquis. 3. par. cap. de form. exa. test. & cap. quot. persona, &c. & ibi Pegna. commen. 17. & commen. 20.* Et in hoc crimine cessat omnis quæstio, an in causa criminali testes ad perhibendum testimonium veritatis sint cogendi, quia omnes cogi possunt, Archid. *in cap. ut officium, §. verum quia, n. 8. & 9. de heret. & post alios Pegna super Direct. Inquis. schol. 139 §. quantum ad primam par. 3. lib. 3.* Ubi autem Episcopus, vel Inquisitor non possint commodè illas duas personas in toto examine testis, vel deati habere, erit in fine examinis coram duobus testibus depositio reo legenda; & si perstiterit in depositione, sufficere scribere in actis, quomodo, in præsentia talium fuit sibi depositio lecta, & perseveravit; & quòd deinde testes se subscribant, ut per eundem Pegnam *comm. 19 sub rubr. quot. per. es. debe. in fin.* Sumptis informationibus, regulariter debet reus ad comparandum coram iudice informato ad certam diem citari mandari. Simanca *de cath. instit. tit. 44. num. 12.* Pegna *comment 33. 3. par. direct. nu. 131.* Si verò latitat, & non comparet, tunc expressa causa in citatione, est citandus. Pegna *ubi supra comment. 33.* Si verò est contumax, vel abest, per afflictionem copiarum valvis ecclesiarum cathedralis, vel parochialis illius terræ, vel loci, in quibus communiter degebat, Pegna *ead. 3. part. direct. commen. 34. & 35.* Sed, si reus est de gravi crimine hæresis, & de

de fuga suspectus, tunc omnibus citationibus omiſſis debet prius personaliter capi, & carceri, Simanc. tit. 44. num. 12. & Pegn. comment. 17: in 3. par. direct. num. 73. & ibidem, comment. 3, num. 131.

13 Gravitas criminis hæresis consideratur secundum qualitatem informationum, & errorem in intellectu, ac pertinaciam inquisiti: & proprie hæresis est circa ea, quæ sunt fidei, vel directe, & principaliter, ut sunt articuli: vel secundario, ut sunt dogmata quæ opponuntur dogmatibus fidei, S. Tho. post. August. in 2. 2. quæst. 11. art. 2. & 24. quæst. 1. cap. 1. & negantes articulos fidei, vel dogmata contraria tenentes, sunt suspecti de violenta.

14 Suspicionum autem species hoc casu sunt tres: aut quis est suspectus de levi, aut de vehementi, vel de maxima, seu violenta, Direct. Inquisit. par. 2. quæst. 55. num. 8. Levis suspicio ea est, quæ provenit ex signis exterioribus operum, aut verborum, ex quibus capitur conjectura, qua concludi potest, non quidem frequenter, sed raro, seu casu, quod talia faciens, vel dicens hæreticus sit: quod deducitur levi consequentia contra frequenter pejerantem, vel blasphemantem, quasi non bene credat. arg. text. in cap. accusatus, in princip. de hæret. in 6. & Pegn. Direct. Inquisit. com. 80.

15 In levi suspicione tamen maxime attendenda est qualitas personarum, quoniam ex levibus suspicionibus probabilibus adversus viles, & improbos procedi potest, ut intelligatur, quid sentiant de fide: sed contra probos, & honestos non ita, de facili procedi debet, ut admonet Simanc. de cath. institut. tit. 50. numer. 28. & seq. quem sequitur Pegna. in Direct. Inquisit.

part. 2. dict. comment. 80. ver. & ubi quis. Casu autem, quo videatur contra probos, honestos, & nobiles procedendum, & sint de levi suspecti, ad abjurandum de levi non sunt condemnandi: sed purgatio canonica illis est injungenda, ut cap. inter sollicitudines. cap. cum dilectus c. de testibus. & tot. tit. de purg. can. & Eym. in Direct. Inquisit. quæst. 46. num. 9.

16 t Quam purgationem etiam ab ignobilibus, honestis tamen personis, & personis vicinis, & honestas offerentibus puto esse recipiendam: cum hoc remedio purgationis nocens infamia, innocentia canonicè detecta, deleatur. Host. in sum. de purgat. canon. numer. 1 & Diaz. in pract. crimin. cap. mihi, 150. incipien. in prisca, num. 7. Pro levi tamen suspicione contra personas graves non ita de facili est procedendum, ut post Simanc. de cath. institut. tit. 50. numer. 28. & seq. admonet. Pegna. super Direct. Inquisit. par. 2. comment. 80. ver. quantum ad hunc.

17 Dicitur tamen canonica purgatio, quæ regulis ecclesiastici juris est contentanea, & est ostensio innocentiae de crimine objecto. Pegna in comment. 14. super Direct. Inquisit. par. 2. quæ est duplex. una per iurandum, & altera per venerabilis sacramenti Eucharistiæ assumptionem, ut per Mart. del Rio. de mal. par. 1. lib. 4. c. 4. q. 3. in princip. quæ per iurandum fit pluribus de causis, etiam circa crimen hæresis, aut illius suspicionem.

18 Primum, tamen pro purgatione suspicionis hæresis comparet personaliter ipse purgandus, cum suis computgatoribus, & ponens manus super librum Evangeliorum genibus flexis sic dicit. Ego juro super ista

quattuor Dei Evangelia sacrosancta, quod talem hæresim, exprimendo eam, de qua sum diffamatus, nunquam tenui, nec credidi, nec docui, nec teneo, nec credo, negabitque cum juramento illud, de quo est diffamatus. Quo facto, omnes compurgatores ponent manum super illum librum Evangeliorum, & quilibet ita dicet, ego juro super ista quattuor Dei Evangelia, quod credo ipsum verum jurasse ut per Pegnam in comm. 421. num. 182: par. 3. direct.

19 Secundo ¶ Episcopi canonica purgatione purgantur, si sunt diffamati de quocunque crimine, & non convicti, præstito juramento super corpus alicujus sancti, ut cap. habet, cap. mennam, & cap. quanto, 2. quest. 4. vel supra sancta Dei Evangelia, adhibitis etiam expurgatoribus, de quibus in cap. quoties frater, ead. quest. 4. Hodie tamen Episcopi, licet convicti pro gravibus delictis ad comparandum personaliter citantur, processantur, & puniuntur, ex dispositione Sacr. Conc. Trident. cap. 6. de reformat. sess. 13.

20 Tertio ¶ sacerdotes cum septem sociis, & diaconi cum tribus ejusdem ordinis, juramento in sacrosancto Evangelio coram posito præstito, purgantur, cap. si legitima, & cap. presbyter, ead. quest. 4. & ad præscriptam formam, de qua in cap. omnibus vobis, circ. fin. ead. quest. 4.

21 Leo ¶ enim Papa, de quibusdam criminibus diffamatus, se expurgando, ita inquit, Audirum, est fratres charissimi, qualiter mali homines in me gravia crimina confixerunt, quamobrem ego Leo Pontifex Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, purifico me in conspectu vestro coram Deo, & Angelis ejus: quia istas criminofas, & sceleratas

res, quas illi mihi obijciunt, nec perpetravi nec perpetrare jussi; hoc autem faciens non legem præscribo cæteris, qua id facere cogantur: Et, licet se purgaverit, non tamen tenebatur; nec alijs Pontificibus id faciendi legem imposuit, c. auditum, & c. mandasti ead. q. 4. Non enim tenetur Pontifex se purgare, quia à nemine, nec etiam ab universalis concilio potest judicari, præterquam in hæresi, gloss. penult. eod. cap. mandastis, & cap. si Episcopo, in fin. ead. quest. 4.

22 Regina ¶ etiam Sophia fertur se purgasse de stupro suo, & septem honestarum, ac nobilium fœminarum præstito juramento, testatur Crome. lib. 9. histor. Polon.

23 Purgatio, ¶ quæ per venerabilis sacramenti Eucharistiæ sumptionem in casu furti, in monasterio commissi fuerat permissa, ut fratres se ita expurgarent, quod Missa ab Abbate vel ab aliquo ex fratribus in aliorum præsentia celebrata, omnes in hæc verba communicarentur, Corpus Domini sit tibi hodie ad probationem, per text. in cap. saepe contigit, ead. quest. 4. est reprobata, & dict. cap. saepe, fuit derogatum, quia suspectis non est danda Eucharistia, gloss. in eodem cap. saepe. ubi etiam Archid. 2. quest. 4.

24 Hanc autem ¶ purgationem exegit Adrianus Papa, cum enim Lotharius Rex pactis cum Nicolao Pontifice initis non sterisset, sed adulteram iterum in thalami partem reduxisset, Romam profectus petiit à Papa Adriano absolui, dicens, se promissis Nicolao factis sterisse. Pontifex autem pro comprobatione innocentie ad examinationem Corporis, & Sanguinis Domini, tam Regem, quam optimates Regni invitavit, qui nihil Deum veriti, Cor-
pus

pus Domini nostri temerè, & perperam acceperunt. Nā rex in itinere Placentiæ statim mortuus est: reliqui verò omnes intra annum perierunt, ut testatur Sigisbert *in chronico: ann: 870.* quem refert, & sequitur Mart. del Rio, *d: par. 1. lib. 4. cap. 4. quest. 3.*

25 Gregorius† verò Septimus Pontifex, absoluto Henrico Imperatore ab excommunicatione, Missarum solemniam celebravit, confecta que sacra oblatione Regem cum cœtera, quæ frequens aderat, multitudine, ad altare evocavit, præferensque manu corpus dominicum: Ego, inquit, jam pridem à te, tuisque fautoribus litteras accepi, quibus me insimulabas Sedem Apostolicam per simoniacam hæresim occupasse, & aliis quibusdam, tam antea episcopatum, quam post acceptum Episcopatum, criminibus vitam maculasse: quæ mihi secundum scita canonum omnem ad sacros ordines accessum obstruxerunt. Et licet multorum idoneorum certè testimonium adtulatione crimen refellere queam, eorum, scilicet, qui omnem vitæ meæ, ab ineunte ætate, institutionem integerrime noverunt, & eorum, qui me ad Episcopatum promotionis auctores fuerunt; ego tamen, ne humano potius, quam divino niti videar testimonio, ut satisfactionis compendio omnem omnibus scandali scrupulum de medio auferam; ecce corpus dominicum, quod sumpturus ero, in experimentum mihi hodie fiat innocentiam meam: ut omnipotens Deus suo me hodie iudicio, vel absolvat objecti criminis suspitione, si innocens sum: vel subitane ainterimat morte, si reus.

Quæ, & alia verba terribilia præfatus, quibus Deum causæ æquissimum judi-

cem, & innocentiam assertorem adesse præcabatur, partem dominici corporis accepit, & sumpsit. Quæ liberrimè assumpta cum populus in laudem Dei innocentiam ejus congratulatus, aliquandiu acclamasset, tandem impetrato silentio, conversus ad Regem ita fuit affatus.

Fac ergo, fili si placet, quod me facere vidisti. Principes Theutonici Regni suis indies accusationibus aures nostras obtundunt, magnam tibi molem capitalium criminum impingentes, pro quibus non modo ab omni rerum publicarum administratione, sed ab ecclesiastica etiam communicatione, & omnimoda vitæ secularis conversatione, usque ad extremum spiritum te suspendi oportere existimans. Cum ergo tibi bene consultum cupiam, pro eo, quod in calamitatibus tuis supplex Apostolicæ Sedis patrocinium expetisti, fac, quod moneo. Si te innocentem nosti, & existimationem tuam ab æmulis tuis per calumniam falsis criminationibus impeti: libera compendiose, & Ecclesiam Dei scandalo, & te ipsum longè concertationibus ambiguum: & sume hanc residuam partem Dominici corporis, ut comprobata, Deo teste, innocentia tua obstruatur omne os, adversum te iniqua garrentium, & me deinceps causæ tuæ advocato, & innocentiam tuam vehementissimo assertore, Principes tibi reconcilientur, Regnum tibi restituatur, & omnes, quibus jamdiu res publica divexatur, bellorum civilium tempestates in perpetuum sopiantur. Quibus ille inopinata re, attonitus æstare, & tergiversari cœpit, experimentum hoc innocentiam suam facere reculans, ut per Lambert. Schaffnaburg. *histor. ann. 1077.* quem refert, & sequitur Mart. del Rio. *ead. q. 3.*

26 Episcopo, † & Presbytero, alio etiam modo videtur canonica purgatio permiffa, si illi fit aliquod maleficium imputatum, quod pro singulis imputationibus Missam celebrare debeat, & communicare, & de singulis imputatis se innocentem ostendere, quod si non fecerit, quinquennio à liminibus Ecclesiæ extraneus habeatur, ut *cap. si Episcopus, ead. 2. quest. 4.* Aliis etiam exemplis comprobatur dicta purgatio per eundem Mart. del Rio. *eadem. 28 quest. 3.*

Sed hodie non est in usu, quia iuxta qualitatem, & gravitatem criminum, servatis de jure servandis, diversis pœnis plectuntur, de quibus *supra cap. 35. à num. 1. fere per tot.*

27 Alia est etiam † purgatio vulgaris, ut, quæ per duella proponuntur, quæ de jure communi est prohibita. Curt. Iun. *conf. 173. num. 1. par. 1.* nec unquam fuerunt permiffa, *cap. monomachiam, 2. quest. 4.* Sed sub gravibus pœnis fuerunt etiam duella à sacro Conc. Trident. prohibita, ut in *cap. 19. de reform. sess. 25.* post à Gregorio XIII. ut in *Bull. Rom. cap. 82.* ac postremo à Clem. Papa VIII. ut in *suis litteris de mense Septembris anni 1552. expeditis, & impressis.* Per ferri candentis indicium, ut, si ex eodem candenti ferro aliqua sequatur adustio, se expurgans, civilem pœnam subire teneatur, ut *cap. fin. de purgat. vulg.* & *gloss. in cap. ex tuorum, de purgat. canon.* Per subelectionem gladii percussione, ut factum fuit de scœmina septies icta, de qua in epist. D. Hieronymi. Quæ omnia sunt prohibita, ut *tot. tit. de purgat. vulg.* quia aliis peccatis præpedientibus quandoque condemnatur, qui de illo, de quo quæritur, esset absolvendus, ut

cap. 2. eod. tit. de purg. vulg. His enim temporibus ob malitiam humanam purgatio canonica periculosissimum est remedium, & ideo præsertim casibus supra expressis non est in usu, & quocumque casu illa ratio est utendum, & cum magna cautela, ut per Ignat. Lop. in *annot. ad Diaz præll. crim. 150. in fin.* & Pegn. in *Direct. Inquisit. par. 2. lib. 2. schol. 11. circ. fin.*

Purgatio † autem in causa hæresis, ut plurimum, fit in hunc, qui sequitur, modum: Episcopus, aut Inquisitor, & Vicarius Episcopi, ac assessores, seu consultores periti, in unum conveniunt: & excussis probationibus, reum condemnant ad se purgandum, septem, decem, viginti, vel triginta, plus minusve testibus, & in locis plurimis, vel paucioribus, magis, vel minus insignibus, in quibus fuit diffamatus: qui testes sint suæ conditionis, seu ordinis, ut si diffamatus sit religiosus, & illi sint religiosi: si clericus secularis, & illi clerici seculares: si miles, & illi milites: qui eum à crimine purgant, de quo est diffamatus. Compurgatores enim debent esse homines fidei Catholici, & vita probati, qui, & illius conversationem, & vitam, non tam moderno tempore quam antiquo notam habuerint, *c. inter sollicitudines, extr. de purgat. canon. Spreng. in mal. malef. quest. 21: §. sic autem, par. 3. & Pegna in par. 3. Direct. Inquis. comment. 38. vers. in cause purgationis, alias schol. 11. lib. 2. par. 2. & lib. 3. par. 3. Schol. §. vers. in causa purgationis.*

Vehemens, † seu magna suspicio ea est, quæ provenit ex signis exterioribus operum, vel verborum, ex quibus accipitur argumentum concludens frequenter: &

- ut in pluribus, quod talia agens, vel dicens est hæreticus, ut si quis negat explicitè, palàm, & publicè ea, quæ debet ex officio scire, plusquam alij, quamvis possit etiam talis negatio ex ignorantia provenire, vel animi levitate, non autem ex hæretica pravitate. Ioann. Gerf. *in tractat. de potest. & considerat. 12.* quem sequitur Pegna *dict. comment. 80. vers. quare Ioannes quest. 55. numer. 4. par. 2.* & facit tex. *in cap. accusatus, in princip. de hæret. in 6.* & plures sunt casus quibus quis vehementer de hæresi suspectus est habendus.
- 30 Primus est, † quando quis vocatus ad respondendum de fide, subterfugit contumaciter se absentando, vel occultando, infra terminum sibi assignatum non comparendo. *cap. cum contumacia, & ibi gloss. in ver. vehementer, de hæret. in 6.* & est excommunicatus; unde si per annum in illa excommunicatione persistit, vehemens suspicio transit in violentam, qua ut hæreticus, quis est condemnandus, *ut per dict. gloss. & Direct. inquisit. qu. 56. num. 5. in fin. par. 2.*
- 31 Secundus, † cum quis directè, vel indirectè scienter impedit Inquisitoris officium. *Direct. Inquisit. ead. quest. 56. nu. 2. per tex. in c. ut Inquisitionis negotium, §. fin. de hæret. in 6.*
- 32 Tertius, † est eorum, qui scienter auxiliium, consilium, vel favorem præstant, impediendis Inquisitoris officium; quia isti, tanquam iuris, & principalis iudicis mandati in causa fidei contumaces, sicut, & impediendes, excommunicationis sententiam incurrunt. *dict. c. ut Inquisitionis negotium, §. fin.*
- 33 Quartus, † casus est eorum, qui instrunt citatos in causa hæresis de celanda veritate, vel dicenda falsitate, qui ab Inquisitoribus possunt castigari, *cap. accusatus, §. fin. de hæret. in 6. & Director inquisitor. ead. qu. 56. nu. 4.*
- 34 Quintus, † si quis eos, quos scit hæreticos scienter recepat, deducit, visitat, sive associat, ac dona, seu munera eis dat, seu mittit, seu alias favorem eis impendit, *d. c. accusatus, §. illud quoque.*
- 35 Sextus, † si quis in sacramento confessionis ad venerem, vel ad quæque flagitia, seu peccata provocat confitentem, qui Inquisitorum iudicio subijcitur. Pegna *eod. comment. 81. vers. illa quoque.* Et mihi tunc Vicario generali Episcopatus Vercellen. super eodem casu priusquam scripta per præfatum Pegnam vidissem, sacram congregationem Inquisitionis consulenti, Cardinalis S. Severinæ supremus Inquisitor suis familiaribus litteris datum Romæ, 28. Junij 1597. rescripsit, quod à multo tempore citra similes causæ fuerant in sancto officio Inquisitionis discussæ, & ita observari in sancta universali Inquisitione Urbis, omnibusque aliis Inquisitionibus Italiæ & Hispaniæ, ac ubique: quia similia tentantes malè de sacramento pœnitentiæ sentire videntur, & hoc fuisse institutum ad salutem peccatorum, vigore brevium fel. rec. Pauli Papæ IIII, Pijetiam IIII, & Sixti Quinti.
- 36 Septimò, † eadem ratione est suspectus, qui prima uxore vivente, eo sciente, aliam in uxorem ducit. Albert *in tract. de agnosc. assert. quest. 23.* Simanc. *de cathol. institut. tit. 40.* & Pegna *eod. comment. 81. vers. de eo qui.*
- 37 Octavus, † casus est eorum, qui quævis ex Inquisitoribus, advocatis, procuratoribus,

toribus, notariis, aliisve ministris officij Inquisitionis, vel Episcoporum, id munus in eorum diœcesi, aut provincia obeuntium, seu accusatorem, denunciatores, aut testem in causa fidei, quomodocunque productum, vel evocatum, occiderint, verberaverint, deiecerint, seu perterrere fecerint; quive ecclesias, ædes, aliasve res, sive publicas, sive privatas officij, aut ministrorum expugnaverint, invalerint, incendierint, exspoliaverint; aut libros, litteras, auctoritates, exemplaria, registra, protocolla, exempla, scripturas, aliave instrumenta publica, sive privata, ubicunque posita, combusserint, diripuerint, seu interverterint; seu ex incendio, vel direptione, aut alia quocunque modo illa exportaverint; quive carcerem, aut aliam custodiam publicam, seu privatam effregerint; vinculum extraxerint, seu emiserint; capiendumque prohibuerint, captumve eripuerint, receperint, occultaverint, seu facultatem effugiendi dederint, seu id fieri jussuerint; sive alias auxilium, consilium, vel favorem publicè, vel occultè, in quolibet prædictorum scienter præstiterint; licet nemo occisus, nemo verberatus, nemo extractus, emissus, vel ereptus, nihil expugnatum, nihil effractum, incensum, direptumve, nulloque damnum re ipsa sit sequutum; nihilominus ij anathemate sunt ligati, & læsæ majestatis rei in primo capite sunt damnati, aliasque pœnas incurrunt, de quibus in constitut. p. v. si de protegendis, in Bull. roman. cap. 33. & Pegna in Direct. Inquisit. comment. 79. vers. sic tales, & plures alios casus vehementis suspicionis docet Direct. Inquisit. ead. quest. 56. & ibi Pegna comment. 81.

38 Violenta, ¶ autem, seu maxima suspicio

est multimoda. Et primò, illa, quæ dicitur juris, & de jure, contra quam regulariter, & directè non admittitur probatio, c. si qui fidem, de sponsal. Felyh. in cap. quanto, numer. 3. de presumpt. & Alciat. par. 2. numer. 4 & 5. eodem tit. Nam pluribus casibus oritur violenta suspicio infidelitatis; Primò, contra transeuntes ad ritus Judæorum, se circumcidendo, vel ad ritus Saracænorum, aut aliorum quorumvis infidelium, cap. contra Christianos, de heret. in 6.

39 Secundò ¶ est, cum citatus ad respondendum de fide, uti suspectus in ea, qui non comparuit, & excommunicationem per annum animo sustinuit indurato, quia anno elapso, veluti violenter suspectus, uti hæreticus damnatur, c. cum contumacia, de heret. in 6. Et tunc non admittitur probatio in contrarium, quia pro convicto habetur, arg. text. in cap. rursus, & c. quicumque, 1. 1. qu. & facit gloss. fin. in d. c. cum contumacia.

40 Qui enim ¶ relabitur in hæresim, quam abjuraverat in genere, vel in specie: ex lapsu præsumptione juris, & de jure pertinax hæreticus est judicandus, c. ad abolendam, §. hos quoque extr. de heret. cap. super eodem & cap. accusatus, §. cum verò, eodem tit. in 6.

41 Præterea, ¶ qui post abjuratam hæresim, de qua convictus fuerat, vel postea convincitur, cum hæreticis communicat, eos visitando, receptando, deducendo, associando, dona vel munera eis donando, vel mittendo, dict. cap. accusatus, §. ille quoque, & Pegna in Direct. Inquisit. comment. 24. vers. qui post. par. 3. ubi plures alios casus ponit, per totum. Et generaliter signa, quibus hæretici, aut de fide suspecti detegun-

detegetur, sunt omnia opera, per quæ deviant à communi vita, & conversatione fidelium, aut ab Ecclesiæ probatis ritibus, & consuetudinibus, aut à receptis patrum doctrinis, & præceptis, quæ communes magis, quàm privatos mores respiciunt, aut hæresim inducunt, aut hæresis suspicionem, sicut est circa aras idolorum nefarias preces emittere, sacrificia offerre, dæmones consulere, eorum responsa suscipere: vel associant sibi hæreticos propter sortes exercendas, ut faciant prædicta cum corpore, vel sanguine Christi: vel in sortibus, ut possint habere responsa, puerum rebaptizant, vel his similia, de quibus in cap. igitur, 26. quest. 4. gloss in cap. accusatus, §. sanè, in verb. saperent. de hæret. in 6. & Pegna in eodem comment. 24. in fin. Et quocunque casu dictarum suspicionum, exceptis his, qui purgatione canonica aboleri possunt, ex supra de 46 ductis, sunt ad abjurandum condemnandi.

42. Abjuratio ¶ enim est sollemnis hæresim detestatio cum assertione catholicæ veritatis, & obligatione, juramento, & poena inuncta permanendi in fide Christiana, cap. ego Berengarius, de consecras. dist. 2. cum alijs allegatis per Pegna in eod. Direct. Inquisit. par. 3. comment. 40. vers. est autem abjuratio.

43. Ufus ¶ abjuratōnis salubriter fuit institutus ob continas frequentesque hæreticorum fraudes, & intercadentias; ut abjuratōnis rubore adacti, & quasi vinculo constructi, & alligati, cogerentur sub vinculo juramenti, & formidine temporalis poenæ, in catholicæ Ecclesiæ unitate permanere; ne liberum eis esset, impunè quoties vellent recedere, ac Ecclesiam delu-

dere; ut constituit Leo I. epist. 48. ut refert Conrad, Brun. lib. 3. de hæret. cap. 6. & Pegna eodem comment. 40. vers. fuit verd olim.

Abjuratio ¶ autem est quadruplex, de levi, quo ad eos, qui nolunt, vel non possunt canonica purgatione levem suspicionem aboleri; de vehementi, quam facere tenentur, qui vehementer sunt suspecti; de violenta, quam violenter suspecti abjurare sunt condemnandi; & de formali, ad quam formales, & verè hæretici admittuntur, Pegna eodem comment. 40. vers. abjuratōnem hanc.

¶ Omnes enim hæretici non relapsi, si resipiscant, & ab errore resiliant, ad misericordiam, & abjuratōnem sunt admittendi, cap. ad abolendam, §. presentis, extr. de hæret. sed diversis poenitentis, & poenis plectuntur.

46. Quoniam, qui, ut hæreticus, errorem suum agnoscit, spontè ad Ecclesiam redituro, antequam sit accusatus, vel denunciatus, poterit de jure communi ab Episcopo, vel Inquisitore ab excommunicationis sententia, qua fuerat innodatus, absolvi, ut officium, in princip. de hæret. in 6. Direct. Inquisit. 3. par. quest. 92. & Concil. Trid. cap. 6. de reform. sess. 24. Ubi non tamèn Vicariis Episcoporum est permissum, sed, quòd nec Episcopi occultos hæreticos in foro conscientie amplius virtute concilij absolvere possint, nec Inquisit. imò, quòd nullus præter Papam, & ita fuisse Romæ resolutum à Pio V. die 10. Junij 1568. refert congreg. fact. concil. ut in decis. super cap. 6. de reform. sess. 24. sub tit. Valentin. & tenet Navar. in Manual. confess. cap. 27. numer. 275. & clarius Pegna in eodem Direct. Inquisit. par. 3. ubi quòd in supremo Præto-

Prætorio sanctæ, & generalis Romanæ Inquisitionis sæpè pronunciatum est, non posse, nec debere Episcopos amplius virtute concilij absolvere occultos hæreticos in foro conscientiæ, *comm. 141. circ. fin.* Obstat etiam Bulla Cœnæ Domini quotannis legi solita, in qua absolutio hæreticorum soli Papæ est reservata, & eum sit decreto facti concilij posterior, ultima derogant prioribus.

47 Suspectos ¶ autem de hæresi, ut sunt blasphemias hæreticales proferentes, & alia committentes, quæ levem, vel vehementem, aut violentam suspicionem inducunt, poterit Episcopus, & ejus Vicarius generalis legitima facultate suffultus, in foro conscientiæ tantum absolvere, ex dispositione sacri concil. *dict. cap. 6. de reform. sess. 24.* Quia, cum excipiant tantum hæreticos, ab omnibus aliis casibus occultis absolvere possunt, quoniam exceptio firmat regulam in contrarium, *l. nam, quod liquida, §. final. i. resp. ff. de pen. leg. & suspectus non dicitur hæreticus, c. accusatus, in princip. de heret. in 6. & Put. decis. 400. lib. 2.* Cum enim hujusmodi non sint hæretici, non comprehenduntur sub reservatione facta in odium hæreticorum. Sanct. Antonia. 3. par. tit. 12. c. 15. Silvest. in ver. hæresis, 1. quest. 9. & Tab. in ver. hæreticus, numer. 2. Qui verò citati, carcerati, & causa cognita, hæretici sunt declarati, non relapsi, ad abjurandum semper admittuntur. Et regulariter pœnitentes ad misericordiam sunt admittendi *jux. cap. ad abolendam, §. present. ext. de heret.*

48 ¶ Si vero noluerint redire ad agendam condignam pœnitentiam, curiæ seculari sunt tradendi, à qua pœnà ultimi supplicij, nisi resipiscant sunt plectendi, *Pegna in 3.*

par. Direct. Inquisit. comment. 146. vers. ceterum in hac.

49 Si vero ¶ aliquis sacerdos in eundem errorem incidit, est à suis ordinibus degradandus: & inde perpetuo carceri tradendus, *cap. quoniam, de heret. in 6. & Direct. Inquisit. par. 3. de decem, mod. term. process. finali* aliasque plures pœnas incurrit.

50 Primò, ¶ clericus est incapax beneficiorum, ita quòd collatio facta clerico hæretico est ipso jure nulla. Lambert. de jur. patorn. par. 1. art. 6. qu. 9. princip. & Pegna 3. par. Direct. Inquisit. comment. 162. vers. ad hoc collatio, & pœnam privationis incidit ipso jure, ut *inconstituit. Pij V. si de protegendis, in Bull. Rom. cap. 43. §. quod porro.*

51 Secundò, ¶ si labatur in hæresim, & spoliatur beneficio, non restituitur; quia illi obstat exceptio hæresis, *gloss. in, c. quo jure, in ver. nam jure, circ. med. 8. dist. Abb. in c. inter dilectos, numer. 11. de excess. prelat. & Diaz. pract. crimin. c. 106. vers. secundus quod.*

52 Etea est ratio, ¶ quia hæreticorum beneficia vacant ipso jure, licet requiratur vacationis nunciatio, *c. ut commissi, §. privandi, de heret. in 6.* Et expressè, quòd hæreticorum beneficia ipso jure vacant, decrevit Greg. XIII. *ut in Bull. Roman. cap. 68. & à die commissi criminis beneficiis sunt ipso jure privati, Pius V. in litteris incipientibus, cum ex Apostolatus, circa finem Directorij impressu à Pegna relati in eodem Direct. comment. 162. vers. postremò, par. 3.*

53 Ideò ¶ post commissum delictum non poterit hæreticus beneficiatus renunciare, *Diaz. in dict. c. 106. circ. princ. nisi ante sententi-*

sententiam redeat ad fidem, & dummodò non sit relapsus, quia redeundo recuperat beneficium, & bona, secus autem, si post sententiam, quia tunc non sine Apostolica dispensatione, ut post Dom. Imol. tenet Franc. in cap. ut commissi prope fin. de hæret. in 6. quem refert Pegna. 3. par. Direct. comment. 113. vers. sed dominicus.

§4 † Redeuntes autem ad Ecclesiam recuperant bona quasi jure postliminij, arg. tex. in l. si quis forte, & tot. tit. C. de postlim. rever.

§5 Tertia pœna, † quam clericus hæreticus patitur, est quòd bona ejus publicentur, & si habet ecclesiam, eidem ecclesiæ, à qua stipendia receperat, applicantur, si enim clericus in pluribus ecclesiis diversos redditus receperit, pro rata inter easdem sunt dividenda, c. excommunicamus, primò, §. damnati verò, juncta gloss. in ver. stipendia. & ibi Butr. extr. de hæret. & Diaz eod. c. 106. circ. med. Si autem nullam habet ecclesiam, puto quòd in pios usus sint applicanda per Episcopum distribuenda, Abb. in dict. cap. excommunicamus ante num. 1. quem sequitur Anna. colum. 2. de hæret. & Diaz dict. c. 106. ubi supra, & vers. quia ille textus.

§6 Quarta, † quòd post abjuratorem est perpetuò carceri mancipandus, & constitutus in sacris, degradandus, ut c. 1. de hæret. in 6. Et hoc casu solus Episcopus, adhibitis tamen totidem Abbatibus usum mitræ, & baculi, ex privilegio Apostolico habentibus, si in civitate, aut diocesi reperiri, & commode interesse possint, alioquin aliis personis in ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graves, ac juris scientia commendabiles existant, ad degra-

dationem procedere potest, dict. capit. 1. & Concil. Tridentin. cap. 4. de reform. sess. 13.

§7 Degradatio † autem est duplex, verbalis, & actualis, ut c. degradatio, de pœn. in 6. & Pegna eodem Direct. comment. 45. vers. ex his colliges par. 3. Verbalem depositionem facere potest non solum Episcopus, sed etiam Vicarius, qui potest contra clericum sententiam promulgare, illum pluribus gravibus de causis ordinum ministerio, sive executione privando, quæ est verbalis degradatio, aut potius depositio vocatur, ut animadvertit Jul. Clar. in sua pract. crim. quest. 74. & declarat Pegna eodem comm. 45. vers. ex his, & vers. actualis autem, & sentit. Felyn. in cap. at si clerici, circa fin. de jud. Propriè verò actualis degradatio in crimine hæresis locum habet. Clar. in pract. crim. ubi supra, quia ordinatus tunc actualiter, & personaliter privatur, exiit, & spoliatur ordinibus ecclesiasticis, Pegna eodem. vers. actualis autem: Et ex dispositione antiquorum canonum in degradatione Episcopi, duodecim Episcopi; in degradatione presbyteri sex; & in degradatione diaconi tres Episcopi requirebantur: ut in c. si quis tumidus, cum duobus sequ. 15. quest. 7. & gloss. in cap. 1. de hæret. in 6. Qua autem forma fiat degradatio, trad. tex. in dict. cap. degradatio, de pœn. in 6. & melius habetur in Pont. Rom. in quo ad litteram omnia requisita leguntur. Hæc autem degradatio actualis non Vicariis, aut aliis inferioribus, sed ab habentibus dignitatem Episcopalem tantum fieri potest, juribus supra allegatis.

§8 Quintam † pœnam incurrunt hæretici, qua traduntur curiæ seculari, si sunt relapsi aut hæresiarchæ; de quibus Ecclesia

P p p non

non confidit, etiam post abjuramentum: vel pertinaces, ac pluribus aliis casibus, de quibus in eodem. *Direct. Inquis. par. 2. quest. 58. Pegna ibi quest. 83. per totum.* Et licet parum referre videatur, dummodò poena mortis plectantur, an gladio, igni, vel alio supplicio interficiantur, ut per Alphons. *61* *Cast. de just. haeret. punit. lib. 2. cap. 12.* regulariter tamen haeretici in eorum mala opinione pertinaces, vivi in conspectu hominum sunt comburendi. *Hostenf. in cap. ad abolendam, de haeret. Jul. Clar. in pract. crimin. §. haeresis, in vers. scias tamen, & Covar. lib. 2. var. resolut. cap. 10. numer. 10.*

Si autem poenitentiam egerint, licet post sententiam, & mortis tempore eis ministrantur sacramenta poenitentiae, & Eucharistiae, etiamsi pluries fuerint relapsi, *62* laqueo suspenduntur, deinde mortui igne cremantur. *Covar. dict. nu. 10. vers. tandem in Hispania. & cap. super, de eodem de haeret. in 6.*

54 Firmissimè enim est tenendum, & *63* nullatenus dubitandum, omnem haeticum, vel schismaticum cum diabolo, & angelis ejus aeterni ignis incendio participare: nisi ante finem vitae catholicae fuerit incorporatus, & reintegratus Ecclesiae, Et omni homini, qui Ecclesiae Catholicae non tenet unitatem, neque baptismus, neque eleemosyna, quantumlibet copiosa, neque mors pro nomine CHRISTI suscepta *63* proficere poterit ad salutem. *Augustin. in libr. de fid. ad Petr. Diac. relat. in cap. firmissimè tenet extr. de haeret. & per Aimeric. in eodem Director. Inquisitor. part. 2. cap. 3.*

60 Ultra poenam mortis, & plures alias poenas haeticus incurrit, infamiae, & me-

motiae, quae damnatur, quia damnato auctore, damnantur ejus scripturae, libri, & opera, ut *capitulum fraternitatis, eodem tit. de haeret. & Pegna in eadem 2. par. Director. Inquisitor. comment. 3. vers. primum damnato.*

Ita, & quod opera auctorum damnatorum nullo modo recipi debent, neque uti, auctorizabilia, neque tanquam rationabilia; quoniam indistinctè haeticorum libri sunt damnati, & sub poena excommunicationis prohibiti, in Bulla Cœnæ Domini, ut per *Graff. decis. aur. par. 1. lib. 4. c. 18. num. 40. & in indice, lib. Clem. papa VIII. reg. 10. vers. quod si quis;* Quae procedunt, etiamsi libri haeticorum multa bona contineant, quoniam periculum est non leve, ne inter utilia haereses latitent, cum haeticorum mos & sit bona multa docere, ut falsa facilius persuadeant. *Hofst. in dict. capitulo fraternitatis, num. 1. & Pegna in eodem Director. Inquisitor. dict. comment. 3. vers. rursus idem.*

Scientes & autem, animoque deliberato haeticorum libros, vel cujuslibet auctoris scripta propter haeresim, vel falsi dogmatis suspicionem damnata legentes, habentesve, ipso jure in excommunicationis poenam incidunt; eamque ob causam in eos, tanquam de haeresi suspectos inquiri, & procedi licet, ut in *litteris Pij IV. in Bull. Roman. c. 99. vers. si quis autem.*

Quae suspicio est levis, vehemens, aut violenta, secundum qualitatem personarum, & circumstantiis consideratis, de quibus per *Pegnam d. comment. 2. vers. an hac suspicio,* ubi de qualitatibus librorum, & poena, qua plecti debent libros damnatos retinentes, *per tot. & comment. 12. eadem par. 2.*

64 Damnatur etiam ꝑ memoria hæreticorum, quia eorum filij usque ad secundam lineam paternam, & ad primam maternam sunt ipso jure inhabiles, ad beneficia, & officia obtinenda: nisi sic damnati ante mortem Ecclesiæ fuerint incorporati, cap. statutum, de hæret. in 6. Pegna in dict. Direct. comment. 163, par. 3. vers. rursus sextus. Et filij per paternum crimen hæresis, paterna infamia afficiuntur. Pe-

gna eodem Direct. dict. comment. 163, vers. ob has rationes. An autem justam sit filios ob parentum delicta puniri, tradit Alphons. Castr. de just. hæret. puni. lib. 2, cap. 10.

Quibus autem bona hæreticorum applicentur, tradit Direct. Inquisit. par. 2. c. 10. Pegna in comment. 9. ead. par. 2. ubi habetur, quomodo eorum filijs sit etiam misericorditer providendum.

DE EXCOMMUNICATIONE.

Cap. VII.

S Y M M A R I V M.

- 1 Excommunicatione nulla major poena in Ecclesia Dei reperitur.
- 2 Excommunicatio pluribus nominibus nuncupatur.
- 3 Anathema, an differat, à majori excommunicatione, & quid significet.
- 4 Excommunicatio est duplex, major, & minor, & quomodo inter se differant.
- 5 Excommunicatio est etiam triplex, justa, nulla, & injusta.
Excommunicatio, quibus casibus sit nulla, ibidem.
- 6 Excommunicatio, ut sit justa, quatuor concurrere debent.
- 7 Excommunicationis sententiam injuste proferens multipliciter punitur.
- 8 Dispensare possunt Episcopi à pluribus irregularitatibus.
- 9 Excommunicatio minor à Deo, à se ipso, à sacerdote, & à canone infertur.
- 10 Excommunicatio in octo casibus à jure infertur.
- 11 Excommunicationis gladius est valde salutaris, & magna circumspeditione exercendus.
- 12 Excommunicatio in causis judicialibus, quomodo, & quando contra reos sit promulganda.
- 13 Magistratus seculares prohibere non possunt, ne quis excommunicetur, aut mandare, ut excommunicatio promulgata revocetur.
- 14 Exequutor deputatus cum potestate excommunicationem nunciandi, quid servare teneatur.
- 15 Executio contra duos in forma Camera Apostolica obligatos, si alter non est solvendo, quomodo fieri possit.
- 16 Excommunicatio contra sumentes tempore paschali sanctissimum Eucharistia